

Podmínkové věty

V angličtině existují tři základní typy podmínkových vět. Každý typ má dvě části - větu hlavní a větu vedlejší podmínkovou, která je uvozena spojkou *if* nebo jinými podmínkovými spojkami.

I'll call you if I work late.
If the bus didn't arrive on time,
I would drive you to the airport.
She wouldn't have come
if I hadn't invited her.

Zavolám ti, pokud budu dlouho pracovat.
Kdyby autobus nepřijel včas, zavezu tě
na letiště autem.
Nepřišla by, kdybych ji nepozval.

Podmínkové věty vyjadřující v anglickém jazyce reálnou možnost.

If he studies hard, he'll pass the exams.

Když bude pilně studovat, zkoušky udělá.

A) Forma

Ve vedlejší podmínkové větě tohoto typu se k vyjádření budoucnosti užívá přítomný čas, v hlavní větě se užívá čas budoucí.

B) Užití

Tento typ vyjadřuje v angličtině děje, jejichž uskutečnění je poměrně pravděpodobné. Očekáváme, že se náš předpoklad může naplnit.

a) Podobně se užívá přítomný čas ve vedlejších podmínkových větách popisujících situace, které nastanou vždy, pokud se naplní podmínka.

If I eat too much, I feel sick.
If it rains, the grass grows rapidly.

Když se hodně najím, je mi špatně.
Když prší, tráva rychle roste.

Ve větě hlavní se v těchto větách užívá v anglickém jazyce rovněž přítomný čas.

b) Čárka se v souvětí píše pouze před hlavní větou, nepíše se ale před podmínkovou spojkou.

If you don't get the ticket, what will you do?
I won't go by coach if I miss the train.

Když nedostaneš lístek, co budeš dělat?
Nepojedu autobusem, pokud zmeškám vlak.

Podmínkové věty vyjadřující v angličtině hypotetickou (málo pravděpodobnou) situaci.

If I had more time, I would help you.
If I won a million dollars, I would start
a business of my own.

Kdybych měl víc času, pomohl bych ti.
Kdybych vyhrál milión dolarů, založil bych
si svůj vlastní podnik.

A) Forma

V hlavní větě se v anglickém jazyce používá podmiňovací způsob přítomný (*I would help you*), ve vedlejší větě minulý čas prostý (*If I had more time*).

B) Užití

Tyto podmínkové věty vyjadřují v angličtině předpoklady, jejichž naplnění je málo pravděpodobné. Neočekáváme příliš, že by se děj mohl uskutečnit.

Poznámka

a) Oba uvedené typy podmínkových vět mohou vyjadřovat děje přítomné i budoucí. Rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že první typ popisuje situace, které mohou nastat, kdežto druhý uvádí situace, jejichž uskutečnění neočekáváme.

The dog will bite you if you tease him.

Ten pes tě kousne, když ho budeš pokoušet.

Dítě pokouší psa a my očekáváme, že ho pes kousne. Je to za těchto okolností reálná možnost.

If I came from your country, I would
understand your problems.

Kdybych pocházel z vaší země, rozuměl
bych vašim problémům.

Tento předpoklad není možno naplnit, protože pocházím z jiné země.

Vobou příkladech není možno v angličtině zaměňovat jednotlivé typy podmínkových vět. Je vždy jednoznačné, zda jde o možnost reálnou nebo nereálnou. V jiných případech je ale možno oba typy zaměňovat. Záleží na tom, do jaké míry považujeme naplnění našeho předpokladu za pravděpodobné.

If I need your help, I'll tell you.	Když budu potřebovat tvou pomoc, řeknu ti.
If I needed your help, I'd tell you.	Kdybych potřeboval tvou pomoc, řekl bych ti.

Míra pravděpodobnosti, že budu potřebovat pomoc, je vyšší v prvním případě.

If we crash, nobody will find us.	Jestli se zřítíme, nikdo nás nenajde.
If we crashed, nobody would find us.	Kdybychom se zřítili, nikdo by nás nenašel.

První větu může říkat pilot letadla v mlze nad opuštěnými horami, druhou větu za pěkného počasí - pouze spekuluje.

b) Podmínkové věty prvního i druhého typu mohou mít v anglickém jazyce kromě uvedených základních forem různé varianty.

Typ 1

If you have finished your dinner, you can ask for the bill.	Jestli jsi dojedl, můžeš požádat o účet.
If you are feeling tired, take a rest.	Pokud se cítíš unavený, odpočiň si.
If he is a good skier, he might make it.	Jestliže je dobrý lyžař, snad by to mohl zvládnout.
If you want to be slim, you should eat less.	Když chceš být štíhlá, měla bys méně jíst.
If you meet her, could you let me know?	Pokud ji potkáš, mohl bys mi dát vědět?

Typ 2

If I knew his address, I might go and see him.	Kdybych znal jeho adresu, možná bych ho mohl jít navštívit.
If we were on holiday, we would be lying on a beach now.	Kdybychom byli na dovolené, leželi bychom teď na pláži.
Why are we watching this film? If we were watching the news, it would be more interesting.	Proč se díváme na tento film? Kdybychom sledovali zprávy, bylo by to zajímavější.

Podmínkové věty vyjadřující v angličtině hypotetickou situaci v minulosti.

If I had won a million, I would have started a business of my own. (But I didn't win anything.)	Kdybych vyhrál milión, založil bych svůj vlastní podnik. (Ale nic jsem nevyhrál.)
If he had met her, he would have told her. (Unfortunately, he didn't meet her.)	Kdyby ji potkal, řekl by jí to. (Bohužel ji nepotkal.)

A) Forma

Ve vedlejší větě se užívá tvar předminulého času (If I had won), v hlavní větě would + minulý infinitiv (I would have started, he would have told her). Minulý infinitiv se tvoří slovesem have + přičestím trpným: have started, have told.

B) Užití

Tyto podmínkové věty vyjadřují v angličtině hypotetickou možnost u dějů, které se odehrály v minulosti a proto nyní už nemohou nastat. Naproti tomu první a druhý typ podmínkových vět se vztahuje k přítomnosti nebo budoucnosti a uskutečnění děje je více nebo méně reálné.

Typ 2

If we practised a bit more, we would win the match.	Kdybychom o něco více trénovali, ten zápas bychom vyhráli.

Zápas je před námi, uvažujeme o tom, co bychom mohli pro vítězství udělat.

Typ 3

If we had practised a bit more, we would have won the match.	Kdybychom o něco více trénovali, ten zápas bychom vyhráli.

Zápas je za námi, uvažujeme o tom, co jsme pro výhru mohli udělat.

Význam poslední uvedené podmínkové věty přesně vystihuje překlad: Kdybychom bývali trénovali o něco více, bývali bychom ten zápas vyhráli. V češtině se ale tyto tvary vyskytují už jen zřídka. V angličtině je to naopak tvar zcela běžný.

Poznámky

a) Také podmínkové věty tohoto typu mohou být v anglickém jazyce v různých variantách.

We didn't save any money. If we had saved some money, we might have bought the house.	Nenašetřili jsme žádné peníze. Kdybychom nějaké peníze našetřili, mohli jsme si možná ten dům koupit.
She wasn't there and I wasn't sitting next to her. But if she had been there, I would have been sitting next to her.	Nebyla tam a já jsem vedle ní neseděl. Kdyby tam ale byla, seděl bych vedle ní.
I was looking at the trees when I fell off the bike. If I hadn't been looking at the trees, I wouldn't have fallen off the bike.	Díval jsem se na stromy, když jsem spadl z kola. Kdybych se na ty stromy nedíval, z kola bych nespádl.

b) Podmínkové věty typu 2 a 3 je v angličtině možno kombinovat.

If he had left immediately, he would be here now.	Kdyby odešel okamžitě, byl by teď tady.
If I had studied hard, I wouldn't be a porter now.	Kdybych pilně studoval, nebyl bych teď vrátný.

c) Vedlejší věta podmínková typu 3 se vyskytuje také bez podmínkové spojky, ale se změněným slovosledem.

Had he booked the hotel room, he wouldn't have slept at the camp.	Kdyby si zamluvil pokoj v hotelu, nespal by v kempu.

Tato forma je méně běžná a užívá se především v psaném projevu.

Závěrečné poznámky

a) Vedle nejčastější spojky *if* se v podmínkových větách užívají v angličtině také jiné spojky.

even if - i když	provided (that) - za předpokladu, že
unless - pokud ne	on condition (that) - pod podmínkou, že
in case - pro případ, že	

You will leave tonight even if you don't want to.	Odjedeš dnes večer, i když nechceš.
Unless you do something, she won't come back.	Pokud něco neuděláš, nevrátí se.
You can have your birthday party provided that you aren't noisy.	Můžeš si uspořádat večírek na narozeniny za předpokladu, že nebudete dělat rámus.
We'll sell you the ranch on condition you pay in cash.	Prodáme vám ranč pod podmínkou, že budete platit v hotovosti.
You should take a dictionary with you in case you forgot some words.	Měl by sis s sebou vzít slovník pro případ, že bys zapomněl nějaká slovíčka.

b) Zvláštní tvary může mít v anglickém jazyce v podmínkových větách sloveso být.

If I were rich, I wouldn't work.	Kdybych byl bohatý, nepracoval bych.
If I was rich, I wouldn't work.	
If he were younger, he would marry her.	Kdyby byl mladší, vzal by si ji.
If he was younger, he would marry her.	

Tvary *If I were*, *if he/she/it were* jsou spisovné, tvary *if I was*, *if he/she/it was* jsou hovorové, ale v současné angličtině se jim dává přednost. Spojení *If I were you ...* - *Kdybych byl na tvém místě ...* se běžně užívá i v hovorové angličtině.

c) Pod vlivem češtiny se často zaměňují spojky *if* a *when*, což v angličtině není možné beze změny významu.

We will go out if you help me.	Když (jestli) mi pomůžeš, půjdeme ven.
We will go out when you help me.	Až mi pomůžeš, půjdeme ven.

If you want it, take it.
When you want it, take it.

Když (jestli) to chceš, vezmi si to.
Až to budeš chtít, vezmi si to.